

Morten Bak
Resdal Bakke 53 A
8600 Silkeborg

E-mail: bak@morten-bak.dk

Slots- og Kulturstyrelsen
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V

Telefon +45 3395 4200
slke@slke.dk
www.slks.dk

CVR 34072191

4. marts 2016

Varsling af påbud og partshøring vedr. ulovligt forhold på dige

Slots- og Kulturstyrelsen (daværende Kulturstyrelsen) sendte dig d. 26. marts 2015 en standsningsmeddelse vedrørende igangværende fjernelse af det beskyttede dige D00.137.201, beliggende mellem matr. nr. 1-ø og 2-b, Tandskov, Serup, Silkeborg Kommune.

Slots- og Kulturstyrelsen er bekendt med, at Natur- og Miljøklagenævnet, ved afgørelse af 19. marts 2015, har ændret Silkeborg Kommunes afgørelse om dispensation af 24. februar 2014 til et afslag.

Moesgård Museum har på Slots- og Kulturstyrelsen vegne besigtiget diget d. 31. marts 2015. På baggrund af besigtigelsen og luftfotostudier er det Slots- og Kulturstyrelsen vurdering, at det beskyttede dige er fjernet allerede i perioden 2010 til 2012, og dermed inden, at der blev ansøgt om tilladelse. Behandlingen af ansøgninger om tilladelse til ændringer af beskyttede diger skal tage udgangspunkt i det beskyttede diges tilstand og værdi inden eventuelle udførte ændringer. Det er derfor vores vurdering, at det ikke havde haft betydning for kommunens og klagenævnets afgørelser, hvis det havde fremgået, at diget allerede var fjernet.

Klagenævnets afgørelse er endelig og er ikke blevet indbragt for en domstol inden for fristen på 6 mdr. Der er ikke opnået retlig lovliggørelse, og fjernelsen er en overtrædelse af museumslovens § 29 a, stk. 1. Slots- og Kulturstyrelsen agter derfor at give dig et påbud om at bringe forholdene i orden, jf. museumslovens § 29 o, stk. 4.

Inden Slots- og Kulturstyrelsen træffer afgørelse om at give dig et påbud, har du mulighed for at komme med dine bemærkninger til

sagen. Bemærkninger skal være Slots- og Kulturstyrelsen i hænde inden den **15. april 2016**.

Hvis du vil sende dine bemærkninger til Slots- og Kulturstyrelsen via e-mail, beder vi dig benytte adressen: for@slks.dk

På de følgende sider kan du se, hvad du kan gøre for at bringe forholdene i orden samt læse om sagens videre forløb.

Beskrivelse af diget

Diget er et udskiftningsdige, som stammer fra udskiftningen af jorden i ejerlavet Tandskov. Diget er indtegnet på det historiske original 1 kort over Tandskov, Serup, fra 1816-1865, samt på sognekortet over Serup sogn (Hids herred) fra 1835. Diget ligger i nordliggrænse af et udopeget kulturarvsareal af national betydning (se vedlagte uddrag fra databasen fund og fortidsminder).

Museet vurderede ved besigtigelse d. 31. marts 2015, at diget D00.0137.201 var helt væk. Visse steder kunne der ses en halv jordvold på kanten ned til grusgraven. Om dette er rester af diget eller en jordvold fremkommet ved afgravning kunne ikke afgøres ved besigtigelsen, men volden virkede forstyrret. Museet fortæller, at du ved besigtigelsen har oplyst, at to jernrør, som nu står ca. 8 meter syd for grusgravskanten, oprindeligt var nedsat i skellet. Ifølge dig burde diget altså ligge ca. 8 meter syd for grusgraven. Museet konstaterede, at der ikke var spor af et dige på marken 8 meter fra grusgravskanten. På luftfotos fra 2010 ses diget sidste gang inden fjernelsen. Her har det en sydligere placering end den vold på kanten af grusgraven, som museet har observeret.

Øst for Tandskovvej findes en velbevaret forlængelse af diget. Museet målte dette jorddige i vest til 2 meter bredt og 0,5 meter højt og i øst til 3 meter bredt og en højde på 0,90 meter set fra nord og 0,65 meter set fra syd.

De vestligste 28 meter af diget D00.137.201 er ifølge luftfotos fjernet allerede inden 1979, i forbindelse med opfyldning af en sø (se vedlagte luftfotos). Den struktur, som her er registreret, har ikke været et dige, men et markskel, hvor der muligvis med tiden er opstået en mindre forhøjning. De nordligste ca. 33 meter af diget D00.133.941 har muligvis aldrig eksisteret som andet end en søbred. Søen ses allerede på de lave målebordsblade, hvor den afbryder digeforløbet på denne strækning (se vedlagte kortudsnit). Disse to strækninger er derfor ikke omfattet af beskyttelsen.

Sagsfremstilling

Silkeborg Kommune meddelte d. 24. februar 2014 tilladelse til sløjfning af jorddiget. Afgørelsen blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening d. 16. marts 2014. Nævnet traf afgørelse d. 19. marts 2015 og ændrede derved kommunens tilladelse til et afslag.

Silkeborg Kommunen anmeldte d. 25. marts 2015 til Slots- og Kulturstyrelsen (daværende Kulturstyrelsen), at det ved møde på ejendommen d. 25. marts 2015 var konstateret, at diget var fjernet, og at der foregik afgravning af en del af digestrækningen. Slots- og Kulturstyrelsen meddelte dig på denne baggrund et standsningspåbud d. 26. marts 2015, og bestilte samme dag et tilsyn ved Moesgård Museum. Du meddelte d. 29. marts 2015, at arbejdet var stoppet 6 uger forinden. Moesgård Museum foretog en besigtigelse d. 31. marts 2015. Herefter anmodede Slots- og Kulturstyrelsen Silkeborg Kommune om supplerende oplysninger til belysning af digets tilstand inden ændringerne. Kommunen fremsendte kopi af ansøgningen til brug for styrelsens videre sagsbehandling.

Dine muligheder for at bringe forholdene i orden

Diget skal reetableres med samme placering som det fjernede. Placeringen er angivet med koordinater på kortbilaget. Det er dit ansvar som lodsejer, at diget bliver reetableret med denne placering. Hvis det er nødvendigt at få strækningen afsat, kan du kontakte en landmåler eller et arkæologisk museum. Du skal imidlertid selv bestille og bekoste dette.

Diget skal opbygges til en bredde af mindst 2 meter og en højde af mindst 0,65 meter, da jorden med tiden vil sætte sig. Højden måles fra markoverfalden, og eventuelle grøfter eller forsænkninger medregnes ikke. Der må ikke etableres åbninger i diget uden forudgående dispensation. Diget bør opbygges af råjord eller anden næringsfattig, ugødet jord fra lokalområdet. Markjord bør ikke anvendes til jordfyld for at undgå opvækst af trivielle, næringselskende, kulturplanter.

Råjorden kan skaffes ved at grave en grøft på den ene side eller begge sider af diget, hvor muldlaget afgraves, råjorden optages og muldlaget kastes tilbage i grøften. Det lokale arkæologiske museum skal underrettes forud for gravningen for at udføre arkivalsk kontrol. Såfremt museet vurderer, at gravningen vil ødelægge eventuelle skjulte fortidsminder skal museet have mulighed for at overvåge gravningen med henblik på at dokumentere/sikre disse. Museet afholder udgifterne til det arkæologiske tilsyn, såfremt arealet ikke er større end 5000 m².

Diget skal tilklappes til en fast og stabil form, f.eks. med bagsiden af en maskinskovl.

Digets græs- og urtebevoksning bør etablere sig selv ved naturlig fremvækst. Hvis der er udskridningsrisiko kan digets vegetation fremmes med at udlægge hør/frø fra nærliggende gravhøje eller diger, alternativt udsås hjemmehørende græsser fra dansk producerede frøblandinger.

Når reetableringen er fuldført skal du kontakte Slots- og Kulturstyrelsen, som efterfølgende vil føre tilsyn. Du er velkommen til at medsende fotos af det reetablerede, da dette kan være med til at fremskynde en afgørelse.

Når reetableringen først er godkendt af Slots- og Kulturstyrelsen vil yderligere ændringer, herunder beplantning, kræve dispensation fra kommunen.

Lovgrundlag

Reglerne om bevaring af sten- og jorddiger er fastsat i museumsloven, lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014, og i bekendtgørelsen om beskyttede sten- og jorddiger og lignende, bekendtgørelse nr. 1190 af 26. september 2013.

Ifølge museumslovens § 29 a, stk. 1, må der ikke foretages ændring i tilstanden af sten- og jorddiger og lignende.

Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 29 a, stk. 1, jf. § 29 j, stk. 2.

Kulturministeren skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning, jf. museumslovens § 29 o, stk. 4.

Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold, jf. museumslovens § 29 p, stk. 1.

Kulturministerens kompetence er delegeret til Slots- og Kulturstyrelsen med bekendtgørelse nr. 1441 af 12. december 2010.

Sagens forløb herefter

Hvis vi ikke hører fra dig inden den ovennævnte frist, vil det næste brev, du modtager fra Slots- og Kulturstyrelsen, være et påbud om at bringe forholdene ved diget i orden.

Du skal være opmærksom på, at du ikke vil kunne klage til Natur- og Miljøklagenævnet over et påbud fra Slots- og Kulturstyrelsen om at bringe diget tilbage til den oprindelige tilstand.

Hvis du har spørgsmål

Har du spørgsmål eller bemærkninger til indholdet af dette brev, er du velkommen til at kontakte mig. Oplys da venligst journalnummer:

2014-7.27.01/740-0001

Venlig hilsen

Anette Kjærulf Andersen

AC-medarbejder, Arkæolog

Fortidsminder

E-mail: aka@kulturstyrelsen.dk

Telefon: 3373 3367

Kopi er sendt til

Silkeborg Kommune, krni@silkeborg.dk, Natur@silkeborg.dk

Moesgård Museum, mas@moesgaardmuseum.dk

Danmarks Naturfredningsforening Dn@dn.dk, Jp@dn.dk, dnsilkeborg-sager@dn.dk

Region Midtjylland att.: Leif Pedersen, Leif.Pedersen@ru.rm.dk

Kort over digets placering

Det fjernede dige er markeret med gult.

Den bevarede del er markeret med orange.

Den ikke beskyttede del er markeret med grøn.

Luftfoto 2010

Luftfoto 2012

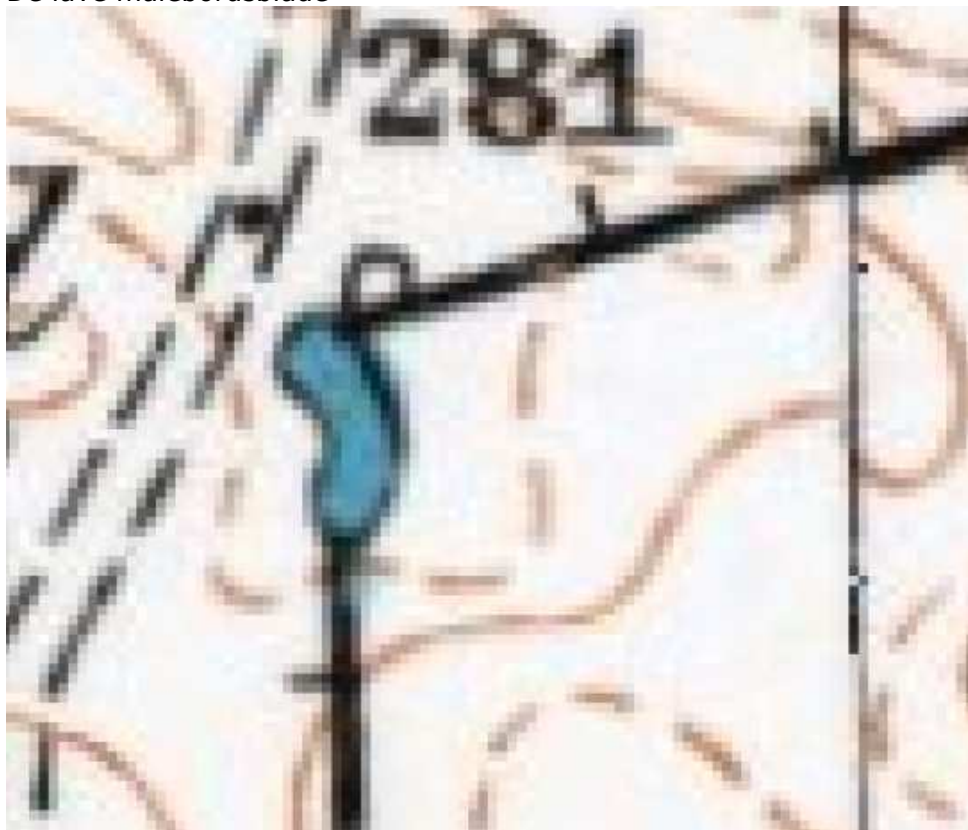
Luftfoto Midtjylland 1974

Luftfoto Midtjylland 1979

De lave målebordsblade

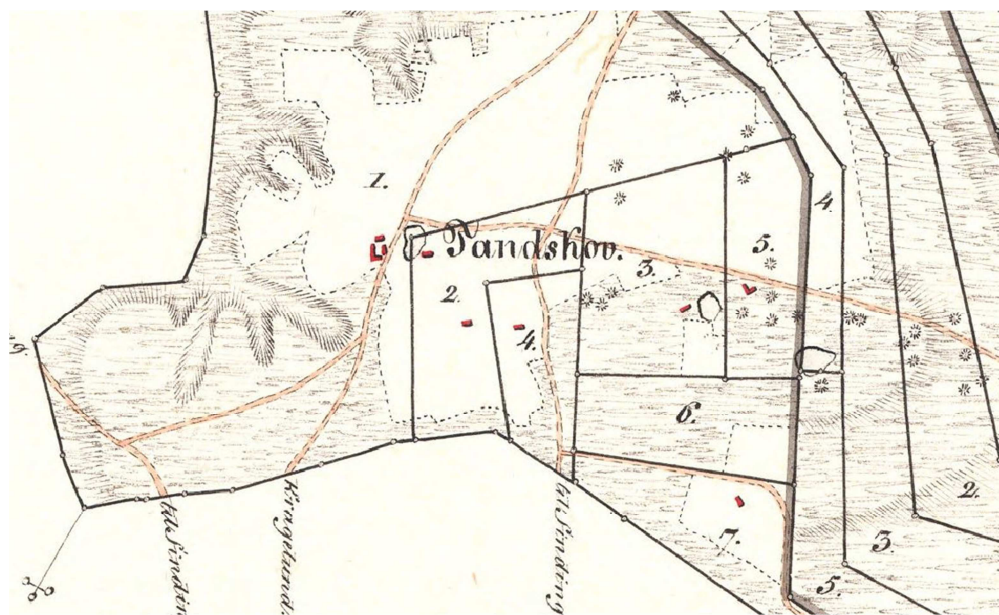

Original 1 kort: Tandskov, Serup, (1816-1865)

©Geodatastyrelsen

Sognekort: Serup sogn (Hids herred), 1835

©Geodatastyrelsen

Uddrag fra databasen fund og fortidsminder

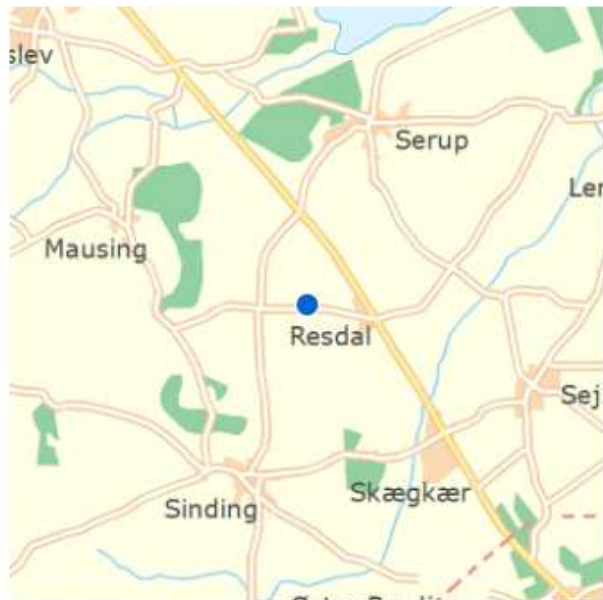
Tandskov

Administrative oplysninger

Ansvarligt museum **Silkeborg**
Kulturhistoriske Museum

Kommune
Silkeborg

Sted- og lokalitetsnr.
130308-84

Undersøgelsehistorie

- 2004 Kulturarvsarealer af national betydning
Silkeborg Museum
Kulturarvsarealet omfatter store dele af Tandskov og Resdal By's ejerlav, der er usædvanlig rige på fortidsminder. Arealet rummer 48 overpløjede eller sløjfede gravhøje fra yngre stenalder og bronzealder (lokaliteterne 130308 sb. 2-13, 16, 18-41, 43-45, 47-54, og 58-62), 8 fredede gravhøje (130308 sb. 1, 17, 42, 46, 55-57 og 78), en urnegrav fra yngre bronzealder (130308 sb. 77), bopladrester fra yngre bronzealder (130308 sb. 79), en gravplads fra ældre romersk jernalder (130308 sb. 66) samt et område med fund af slaggegruber fra romersk jernalder (130308 sb. 83). Kulturarvsarealet er stærkt truet af råstofindvinding, juletræsdyrkning og landbrug

Litteraturhenvisninger

Arkæologiske udgravninger i Danmark 1984
1985

Arkæologiske udgravninger i Danmark 1985
1986

Koordinater til digets placering

Koordinatsystem UTM 32N (ETRS89)

Øst:

X 529.112,6438158770

Y 6.231.590,5069696700

Øst for midten:

X: 529.014,8442231150

Y: 6.231.562,9884607800

Vest for midten:

X: 528.886,5564981960

Y: 6.231.526,8580444200

Vest:

X: 528.766,3857435270

Y: 6.231.494,2911759800

©Geodatastyrelsen